Pidä Saaristo Siistinä ry 11.5.2021

Lausuntopyyntönne HE 71/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Pidä Saaristo Siistinä ry (PSS ry) kiittää lausuntopyynnöstä ja mahdollisuudesta kertoa näkemyksensä asiaan liittyen.

Nyt lausuttavana oleva hallituksen esitys merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta on mielestämme erittäin hyvä. Erityisesti kiitämme sitä, että tunnustetaan tarve kohdentaa suojelutoimenpiteitä myös sisävesiimme samalla tasolla kuin merialueille.

Lausuntomme sisältö liittyvät pääosin aluksista peräisin olevien jätteiden vastaanottoon satamissa (4.1.1).

Ensiksikin olemme tyytyväisiä siihen, että merenkulun ympäristönsuojelulain jätteiden vastaanottojärjestelyjä satamassa ja jätteiden jättämistä satamaan koskevan sääntelyn soveltamisalaa esitetään tarkennettavan. Sataman vähäisyyteen perustuvaa rajausta on tarkoitus täsmentää siten, että vähintään 25 venepaikan tai talvitelakointipaikan huvivenesatamat kuuluisivat sääntelyn piiriin.

Satamien ympäristövaikutukset voivat olla paikallisesti hyvinkin merkittävät, ja on erinomaista, että vähintään 25 venepaikan satamat ja talvitelakointipaikat kuuluvat jatkossa sääntelyn piiriin. Alle 50 venepaikan satamat ja talvitelakointipaikat ovat tähän saakka pystyneet toimimaan sääntelyn ulkopuolella, ja on ympäristön kannalta ehdottoman tärkeää saada ne kaikki mukaan, onhan kyse arvion mukaan yli tuhannesta erityyppisestä satamasta.

Tiukentamisen varaa tuosta 25 venepaikasta olisi erityisesti telakointialueilla, sillä telakoinnin yhteydessä suoritettavien huoltotoimenpiteiden ympäristövaikutukset saattavat olla moninkertaiset pelkästään laituripaikkoihin verrattaessa.

Satamamääritelmä ei myöskään ole aivan yksinkertainen. Usein satamissa on monenlaisia paikkoja, kausipaikkoja eli kotisatamapaikkoja ja vieraspaikkoja rinnakkain. Monissa kotisatamissa tehdään myös huoltotoimenpiteitä, jolloin pienemmän paikkamäärän kotisataman ympäristövaikutus voi olla paljon suurempi kuin pelkästään samankokoisen vierassataman. Tämä on huoli, joka tämänhetkisestä lakiesityksestä vielä nousee esiin.

Toisaalta esimerkiksi ns. luonnon/retkisatamassa, jossa ei ole välttämättä laiturirakenteita eikä poijuja laisinkaan, saattaa kuitenkin olla nuotiopaikka ja kuivakäymälä ja kymmeniä veneitä samanaikaisesti ankkurissa saaren liepeillä. Mielestämme tällainen kohde täyttää jo sataman määritelmän ja jätehuolto olisi siellä järjestettävä. Ainoastaan luonnonsatama, jossa ei tarjota mitään palvelua, voidaan mielestämme jättää ilman jätehuollon järjestämistä.

Olemme tyytyväisiä siihen, että esityksessä nähdään tarpeelliseksi tukea veneiden käymäläjätevesien vastaanottolaitteistojen hankintaa. Vahva viestimme on, että tukea tarvitaan yhtälailla sekä meri- että järvialueilla.

Esityksen kohdassa 4.2.1 mainitaan mahdollisuus siihen, että sataman pitäjä voisi täyttää jätehuollon järjestämisvaatimuksen sopimalla toisen sataman pitäjän tai muun toimijan, kuten kunnan, kanssa niiden ylläpitämän jätteiden vastaanottolaitteen käyttöoikeudesta. Tässä toivomme tarkennusta siihen, että sopimuksen on oltava kaksipuolinen, ja molempien osapuolten allekirjoittama. Tällä vältytään siitä, että viitataan lähellä olevaan palveluun sopimatta asiasta ao. palvelun tarjoajan kanssa.

Useassa tapauksessa sopimukseen tulee sisältyä myös kustannusten jakaminen, sillä haja-asutusalueilla ja saaristo-olosuhteissa jätehuollon kustannukset saattavat olla varsin suuret ja vaihdella sijainnista riippuen. Esimerkiksi jätevesimaksun suuruus voi vaihdella todella paljon eri kunnissa.

On myös syytä määritellä jollain tavoin ”lähialue”, johon kohdassa 4.2.1 viitataan. Ei ole syytä olla liian optimistinen sen suhteen, miten pitkän matkan veneilijä on valmis ainoastaan jätehuollon tai septitankin tyhjennyksen vuoksi taittamaan.